

Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020 – 24

Awst 2020

Cynnwys

Tudalen

Pam Mae Cyngor Sir Penfro Angen Cynllun Cydraddoldeb Strategol?	3
Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus	3
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	5
Amcanion Cydraddoldeb Strategol 2020 – 24	6
Ymgysylltu Rhanbarthol	7
Cyd-destun Polisi	8
Effaith y Pandemig COVID-19	9
Cynllun Gweithredu 2020 – 24	12

Atodiad 1 Tystiolaeth Ategol

Mae Atodiad 1 Tystiolaeth Ategol yn cynnwys: proffil o nodweddion gwarchoddedig yn Sir Benfro, ynghyd â'r wybodaeth genedlaethol, ranbarthol a lleol i gefnogi pob un o'n Hamcanion Cydraddoldeb Strategol 2020 - 24 a'r camau a nodir yn ein Cynllun Gweithredu 2020 - 24

PAM MAE CYNGOR SIR PENFRO ANGEN CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL?

Datblygwyd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol fel y gallwn nodi sut rydym yn bwriadu cyflawni ein hymrwymiad i gydraddoldeb a sut byddwn yn cyflawni rhwymedigaethau cyfreithiol sydd wedi'u cynnwys yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

O fewn Deddf Cydraddoldeb 2010, mae gan gyrff cyhoeddus gyfrifoldeb ychwanegol i gyflawni Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus. Amlinellir y rhain isod:

Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus

Y Ddyletswydd Gyffredinol

Wrth wneud penderfyniadau a darparu gwasanaethau, rhaid i ni roi sylw dyledus i:

- Ddileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac ymddygiad arall sydd wedi'i wahardd gan y Ddeddf.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phobl nad ydynt yn ei rhannu (ceir esboniad o nodweddion gwarchoddedig yn nes ymlaen yn yr adroddiad hwn).
- Meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phobl nad ydynt yn ei rhannu. Wrth feddwl am sut i hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phobl nad ydynt yn ei rhannu, mae angen i ni hefyd:
- Ddileu neu leihau anfanteision a ddioddefir gan bobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol ac sy'n gysylltiedig â'r nodwedd honno.
- Diwallu anghenion pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol lle mae'r rhain yn wahanol i anghenion pobl nad ydynt yn ei rhannu.
- Annog pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus neu mewn gweithgareddau eraill lle mae eu cyfranogiad yn anghymesur o isel. Hefyd, rhaid i ni feddwl yn benodol am sut y bydd hyn yn mynd i'r afael â rhagfarn ac yn hybu dealltwriaeth.

Y Dyletswyddau Penodol

Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb yn darparu pŵer i wneud rheoliadau sy'n gosod dyletswyddau ar gyrff cyhoeddus i gefnogi cyflawni'r ddyletswydd gyffredinol yn well; gelwir y rhain yn Ddyletswyddau Cydraddoldeb Penodol y Sector Cyhoeddus ac maent yn wahanol yng Nghymru, Lloegr a'r Alban. Mae'r Dyletswyddau Penodol yn sail i'r Ddyletswydd Gyffredinol ac fe'u datblygwyd o amgylch pedair prif egwyddor:

1. Defnyddio tystiolaeth
2. Ymgynghori a chynnwys
3. Tryloywder
4. Arweinyddiaeth

Cyhoeddwyd rheoliadau gan Lywodraeth Cymru a gyflwynodd y Dyletswyddau Penodol i Gymru ym mis Mawrth 2011, ac mae'r rhain yn nodi'r camau y mae'n rhaid i'r Cyngor eu cymryd er mwyn cydymffurfio, ac yn cynnwys y meysydd canlynol:

- Gosod Amcanion Cydraddoldeb a chyhoeddi Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Sicrhau ei fod yn ymgysylltu â phobl sydd â diddordeb yn y ffordd y mae penderfyniadau'r Cyngor yn effeithio arnynt

- Casglu a chyhoeddi gwybodaeth sy'n berthnasol i gydymffurfedd â'r Ddyletswydd Gyffredinol
- Cynnal Aseidiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb a chyhoeddi'r canlyniadau os nodir effaith sylweddol ar y Cyngor
- Cyhoeddi gwybodaeth monitro cyflogaeth yn flynyddol
- Hyrwyddo gwybodaeth a dealltwriaeth o'r Ddyletswydd Gyffredinol ymhlith ei weithwyr a defnyddio ei weithdrefnau asesu perfformiad i nodi a mynd i'r afael ag anghenion hyfforddiant ei weithwyr mewn perthynas â'r Dyletswyddau Cyffredinol.
- Gosod amcan cydraddoldeb cyflog rhwng y rhywiau lle mae gwahaniaeth cyflog rhwng y rhywiau yn cael ei nodi
- Meddwl am gynnwys amodau sy'n berthnasol i'r Ddyletswydd Gyffredinol yn ei brosesau caffael

Pwy sy'n cael eu gwarchod o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010?

Mae'n anghyfreithlon i wahaniaethu yn erbyn rhywun oherwydd ei nodwedd warchoddedig. Dyma'r term a ddefnyddir yn Neddf Cydraddoldeb 2010 i nodi'r mathau o bethau sy'n effeithio ar y ffordd y mae pobl yn cael eu trin ac sy'n gallu golygu y gall pobl brofi gwahaniaethu. Mae'r gyfraith wedi'i llunio i'w gwarchod, ac mae'r nodweddion gwarchoddedig fel a ganlyn:

- ▶ oedran
- ▶ anabledd
- ▶ ailbennu rhywedd
- ▶ priodas a phartneriaeth sifil
- ▶ beichiogrwydd a mamolaeth
- ▶ hil
- ▶ crefydd, cred neu diffyg cred
- ▶ rhyw
- ▶ cyfeiriadedd rhywiol

STRATEGAETH IAITH GYMRAEG

Nid ydym wedi cyfeirio at y Gymraeg yn y cynllun hwn. Mae Strategaeth 5 Mlynedd Safonau'r Gymraeg Cyngor Sir Penfro 2017 - 2021 yn nodi sut y byddwn yn hyrwyddo ac yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn Sir Benfro. Mae'r strategaeth a'r adroddiadau blynyddol ar gael ar ein gwefan yn <https://www.sir-benfro.gov.uk/gwasanaethau-i-gwsmeriaid/paratowyd-safonau-gymraeg>

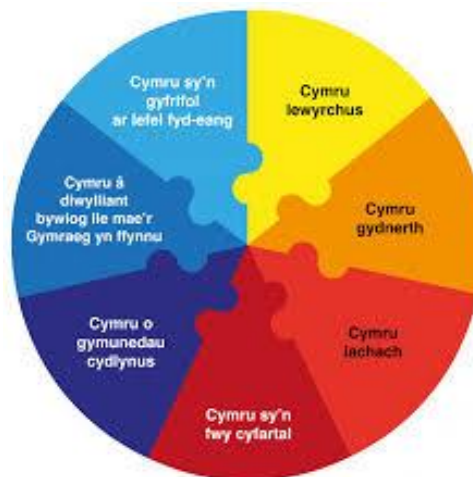
DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL (CYMRU) 2015

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ymwreiddio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn narpariaeth ei holl wasanaethau ac wrth ymgymryd â'i holl weithgareddau.

Mae'r Ddeddf yn rhoi egwyddor datblygu cynaliadwy ar waith, sy'n golygu bod rhaid i ni 'weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau'.

Gweler <https://www.futuregenerations.wales/wp-content/uploads/2017/01/wfg-essentials-guide-cy.pdf>

Mae'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd ar y Cyngor fel corff cyhoeddus i gyfrannu i'r eithaf at gyrraedd y saith nod Llesiant cenedlaethol, a ddangosir ar y dde. Fel Cyngor, mae angen i ni ymwreiddio'r nodau yn ein holl waith a sicrhau, pan fyddwn yn gwneud penderfyniadau, ein bod yn ystyried yr effaith y gallent ei chael ar bobl sy'n byw eu bywydau yng Nghymru yn y dyfodol.

Er ei bod yn glir bod rhai nodau Llesiant yn ymwneud yn benodol â chydaddoldeb, mae'n bwysig cydnabod bod gan amcanion cydraddoldeb, sydd wedi'u cynnwys yn y cynllun hwn a'u cynlluniau gweithredu cysylltiedig, rôl arwyddocaol ar draws yr holl nodau Llesiant; er enghraifft, bydd camau i wella cyflogaeth ymhlith pobl anabl yn cyfrannu nid yn unig at 'Gymru sy'n fwy cyfartal', ond hefyd at 'Gymru iachach', 'Cymru lewyrchus' a 'Cymru o gymunedau cydlynus'.

Yn ogystal, mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn gofyn i wasanaethau cyhoeddus unigol gymhwyso pum ffordd o weithio, sydd wedi'u mabwysiadu gennym wrth datblygu'r cynllun hwn.

1 HIRDY MOR Pwysigrwydd sicrhau cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a'r angen am ddiogelu'r gallu i ddiwallu anghenion tymor hir hefyd.

2 ATAL Sut gall gweithredu i atal problemau rhag digwydd neu waethygu helpu cyrff cyhoeddus i gyflawni eu hamcanion.

3 INTEGREDDIO Ystyried sut gall amcanion llesiant y corff cyhoeddus effeithio ar bob un o'r nodau llesiant, ar eu hamcanion eraill, neu ar amcanion cyrff cyhoeddus eraill.

4 CYDWEITHIO Gallai cydweithredu ag unrhyw berson arall (neu wahanol adrannau yn y corff ei hun) helpu'r corff i fodloni ei amcanion llesiant.

5 CYNWYS Pwysigrwydd cynnwys pobl sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, a sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth yr ardal y mae'r corff yn ei gwasanaethu.

CYNGOR SIR PENFRO – AMCANION CYDRADDOLDEB STRATEGOL 2020-24

- 1. LLYWODRAETHU A'R DDYLETSWYDD ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL** – byddwn yn gwella trefniadau llywodraethu ar gyfer gweithredu a monitro ein hamcanion Cydraddoldeb Strategol. Byddwn yn cychwyn y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol o fis Mawrth 2021
- 2. CYFLOGAETH** – byddwn yn cymryd camau i ddod yn gyflogwr mwy cynhwysol a byddwn yn ceisio lleihau ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau
- 3. ADDYSG** – darparu cymorth fel y bydd pob plentyn a pherson ifanc yn gwneud y mwyaf o'u potensial, gan leihau anghydraddoldeb
- 4. MYNEDIAD I FYWYD A GWASANAETHAU CYMUNEDOL** – byddwn yn cefnogi darpariaeth gwasanaethau hygyrch gan y Cyngor ac yn annog datblygu cyfleoedd hygyrch o fewn ein cymunedau lleol
- 5. TAI** – byddwn yn gweithio i gynyddu argaeledd ac amrywiaeth tai fforddiadwy
- 6. CYDLYNIANT CYMUNEDOL** – byddwn yn cefnogi gweithgarwch sy'n annog pobl mewn cymunedau lleol i gyd-dynnu'n dda a byddwn yn anelu at leihau nifer yr achosion o droseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol

SUT RYDYM WEDI DATBLYGU EIN HAMCANION

YMGYSYLLTU RHANBARTHOL

Buom yn gweithio gyda chyrrff cyhoeddus ledled De Orllewin Cymru i gynnal ymarfer ymgysylltu rhanbarthol cydgysylltiedig, a ddechreuodd yn y Gwanwyn ac a ddaeth i ben yn yr Hydref yn 2019. Gofynnwyd i bobl a oedd yn rhannu nodweddion gwarchoddedig p'un ai oeddent yn teimlo bod profiadau o agweddau gwahanol ar fywyd yn well neu'n waeth iddyn nhw a phobl eraill.

Defnyddiom ystod o dechnegau ymgysylltu, a oedd yn cynnwys sesiynau adborth dan arweiniad swyddogion, sesiynau adborth hunangyfeiriedig ac arolwg, a oedd ar gael yn Gymraeg, Saesneg, Pwyleg a Hawdd ei Ddeall. Yn ogystal â'r adborth a gasglwyd gennym mewn sesiynau gan ystod eang o grwpiau lleol, cawsom dros 100 o ymatebion i'r arolwg (cafwyd 461 ar draws y rhanbarth cyfan).

Yn Sir Benfro:

Pobl Anabl

Teimlwyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod pobl anabl yn cael profiadau gwaeth o ran addysg, cyflogaeth, mynediad i ofal a chymorth, tai, trafnidiaeth, hamdden a mynediad i gefn gwlad, troseddu, dylanwadu ar benderfyniadau a chyd-dynnu o fewn cymuned.

Pobl Hŷn (50+)

Teimlwyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod pobl dros 50 mlwydd oed yn cael profiadau gwaeth o ran addysg, gwaith, mynediad i ofal a chymorth, iechyd, a mynediad i wybodaeth a gwasanaethau digidol.

Lleiafrifoedd Ethnig

Teimlwyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod pobl o leiafrif ethnig yn cael profiad gwaeth o ran troseddu, mynediad i gyfiawnder, dylanwadu ar benderfyniadau a chyd-dynnu o fewn cymuned.

Pobl Ifanc (24 mlwydd oed neu iau)

Teimlwyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod pobl ifanc yn cael profiad gwaeth o ran incwm, tai a dylanwadu ar benderfyniadau.

Yn feichiog neu wedi rhoi genedigaeth yn ddiweddar

Teimlwyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod menywod a oedd yn feichiog neu wedi rhoi genedigaeth yn ddiweddar yn cael profiad gwaeth o ran cyflogaeth ac incwm.

Menywod

Teimlwyd hefyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod menywod yn cael profiad gwaeth o ran incwm.

LGBTQ+

Teimlwyd (gan y nifer fwyaf o ymatebwyr) bod pobl sy'n rhannu nodweddion LGBTQ+ yn cael profiad gwaeth o ran cyd-dynnu o fewn cymuned.

Mae llawer o brofiadau a chanfyddiadau'r bobl a gymerodd ran yn yr ymarfer ymgysylltu wedi'u hategu gan y data a ganfuom wrth adolygu'r cyd-destun polisi (gweler isod). Gyda'i gilydd, mae'r wybodaeth hon wedi'n helpu i nodi set glir o flaenoriaethau i lywio ein Hamcanion Cydraddoldeb Strategol rhwng 2020 a 2024.

(Cyf: Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24 Adroddiad ar yr Ymgynghoriad Amlasiantaeth)

CYD-DESTUN POLISI

Yn ogystal, rydym wedi edrych ar y cyd-destun polisi presennol. Gellir gweld cyfrif manwl o'r adolygiad hwn a'r dystiolaeth i gefnogi'r amcanion yn y strategaeth hon yn Atodiad 1 Tystiolaeth Ategol.

A yw Cymru'n Decach? – edrychom ar yr holl wybodaeth yn Adroddiad y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, a fu'n asesu cyflwr cydraddoldeb a hawliau dynol yng Nghymru yn 2018.

Cymru Fwy Cyfartal - Cychwyn y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol – edrychom ar Ddogfen Ymgynghori Llywodraeth Cymru ddyddiedig mis Tachwedd 2019 (*gweler Atodiad 1 Tystiolaeth Ategol tudalen 4*)

Cynlluniau a data eraill – edrychom ar nifer o gynlluniau a data cenedlaethol, rhanbarthol a lleol perthnasol eraill gan gynnwys:

Cynlluniau a data Cyngor Sir Penfro – Cynllun Corfforaethol 2019 – 20, ein Hadolygiad Gwella 2018 – 19, ein dogfen Gwybodaeth am Gyflogaeth 2018 – 19, a'r gwaith sy'n cael ei gynnal i adolygu ein Cynllun Datblygu Lleol (CDLI2).

Hefyd, gofynnem i wasanaethau unigol ar draws y Cyngor ein helpu â data a gwybodaeth am weithgareddau y maent eisoes yn eu cynnal, sy'n mynd i'r afael â rhai o'r materion allweddol a godwyd fel rhan o'r ymarfer ymgysylltu rhanbarthol ac a amlygwyd yn A yw Cymru'n Decach?

Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol eraill – edrychom ar Gynlluniau Cydraddoldeb Strategol a luniwyd gan ystod o gyrff cyhoeddus eraill yng Nghymru, gan gynnwys Llywodraeth Cymru.

Cyni – ystyriom effeithiau cyfnod estynedig o gyni a gostyngiadau mewn gwasanaethau cyhoeddus.

BREXIT – ystyriom effeithiau tebygol ymadawiad Prydain o'r Undeb Ewropeaidd ym mis Ionawr 2020.

Effaith y Pandemig COVID-19 – asesom rywfaint o waith rhagarweiniol yn edrych ar effaith y Pandemig COVID-19 ar gydraddoldeb (*gweler isod*)

EFFAITH Y PANDEMIG COVID-19

Ers i'r strategaeth hon gael ei drafftio'n wreiddiol ym mis Chwefror 2020, cafodd y Deyrnas Unedig (DU) ei tharo gan y pandemig COVID-19, ac mae hyn wedi cael effaith ddwys ar gydraddoldeb.

Rydym wedi edrych ar rywfaint o waith ymchwil cynnar ar effeithiau'r pandemig COVID-19 ar gydraddoldeb ledled y DU, a wnaed gan y Sefydliad Astudiaethau Cyllid. Daw'r ymchwil i'r casgliad bod y pandemig wedi amlygu a gwaethygu ffactorau a oedd yn bodoli mewn perthynas â chydraddoldeb. Gellir dod o hyd i ymchwil llawn y Sefydliad Astudiaethau Cyllid yn <https://www.ifs.org.uk/publications/14879>. Rydym wedi crynhoi nifer o gasgliadau'r Sefydliad isod ac wedi asesu sut y gallai'r canfyddiadau hyn ar gyfer y DU yn gyffredinol fod yn berthnasol i Sir Benfro.

Anghydraddoldebau Iechyd

- Daeth y Sefydliad Astudiaethau Cyllid i'r casgliad bod anghydraddoldebau iechyd a oedd yn bodoli wedi'u helaethu, gydag effeithiau'r pandemig COVID-19 ar iechyd wedi disgyn yn anghymesur ar bobl mewn ardaloedd difreintiedig. Mae effeithiau iechyd hefyd wedi disgyn yn anghymesur ar bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig, gyda gweithwyr duon a lleiafrifoedd ethnig yn fwy tebygol o fod yn weithwyr allweddol, yn enwedig yn y sector gofal cymdeithasol.
- Hyd yma (mis Mehefin 2020), nid yw effeithiau'r pandemig COVID-19 ar iechyd wedi bod mor amlwg yn Sir Benfro ag y maent mewn sawl rhan arall o Gymru, a'r DU yn ehangach. Daw Sir Benfro o fewn ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Ar 13 Mehefin 2020, roedd data Iechyd Cyhoeddus Cymru yn nodi bod yr ardal hon wedi gweld y nifer isaf ond un o farwolaethau cysylltiedig â COVID-19 yng Nghymru (63).

Mae gan Sir Benfro gyfran gymharol isel o unigolion duon a lleiafrifoedd ethnig yn ei phoblogaeth gyffredinol (gweler tudalen 27). Yn yr un modd, mae gan Gyngor Sir Penfro gyfran gymharol isel o weithwyr duon a lleiafrifoedd ethnig.

Mae gan Sir Benfro gyfran gymharol uchel o bobl hŷn a phobl anabl (gweler *Atodiad 1 tudalen 3*). Mae datblygu meini prawf cenedlaethol o ran 'cysgodi' a 'phobl sy'n eithriadol o agored i niwed' ar gyfer pobl sydd â nifer o gyflyrau iechyd eisoes, a/neu sydd dros 70 oed, yn dangos y potensial i effeithiau'r pandemig COVID-19 ddisgyn yn anghymesur ar y grwpiau hyn o bobl.

Ymhlith poblogaeth gyffredinol Sir Benfro, roedd 4.3% (5,398) yn bodloni meini prawf 'cysgodi' ym mis Mehefin 2020. Mae gan Sir Benfro'r wythfed gyfran uchaf o'i phoblogaeth o fewn meini prawf 'cysgodi' ymhlith ardaloedd awdurdodau lleol ledled Cymru. Blaenau Gwent sydd â'r gyfran uchaf (sef 4.9%) a Chasnewydd sydd â'r isaf (sef 3.4%).

O ran effeithiau iechyd y pandemig COVID-19 yn disgyn y anghymesur ar bobl mewn ardaloedd difreintiedig, mae Mynegai Amddifadedd Lluosog 2019 yn nodi bod 15% o gyfanswm poblogaeth Sir Benfro yn byw mewn amddifadedd incwm. Ym mhrif drefi'r sir (Hwlfordd, Aberdaugleddau, Penfro a Doc Penfro), mae nifer y plant sy'n byw mewn cartrefi incwm isel yn uwch na chyfartaledd cenedlaethol Cymru (gweler *Atodiad 1 tudalen 5*).

O ran unigolion sy'n bodloni'r meini prawf 'cysgodi', Sir Benfro sydd â'r defnydd uchaf ond tri o flychau bwyd am ddim ymhlith holl awdurdodau lleol Cymru, sef 30%. Mae'r nifer uchaf ym Merthyr Tudful (40%) a'r nifer isaf yng Nghastell-nedd Port Talbot (3%). Gallai cyfran gymharol uchel y nifer sy'n derbyn blychau bwyd am ddim yn Sir Benfro fod o ganlyniad i hyrwyddo'r cynllun yn fwy effeithiol, neu gall fod oherwydd ffactorau mwy sylfaenol, fel diffyg gymharol o ran

hygyrchedd a fforddiadwyedd cyflenwadau sylfaenol ymhlith pobl sy'n byw â chyflyrau iechyd a oedd yn bodoli eisoes yn ystod y pandemig COVID-19.

Yn anecdotaidd, mae'n debygol y bydd nifer y bobl sy'n ymgymryd â thasgau gofalu di-dâl ar gyfer cymdogion, ffrindiau a theulu yn ystod y pandemig COVID-19 wedi cynyddu. Mae'n debygol hefyd y gall perthnasoedd newydd fel hyn a ffurfiwyd yn ystod y pandemig COVID-19 barhau y tu hwnt iddo, gan helpu i gynnal gallu'r gymuned i ofalu am ei phobl agored i niwed a'r henoed yn y tymor hirach.

Effeithiau Addysgol

- Daeth ymchwil y Sefydliad Astudiaethau Cyllid i'r casgliad bod anghydraddoldebau addysgol wedi ehangu, gyda disgyblion ysgolion gwladol o'r cartrefi tlotaf heb gael mynediad i'r un lefelau o gefnogaeth â'u cymheiriaid o gartrefi cyfoethocach. Yn Sir Benfro, mae ystadegau o Fynegai Amddifadedd Lluosog 2019 (gweler *Atodiad 1 tudalen 6*) yn nodi y bydd plant sy'n byw mewn cartrefi incwm isel ym mhrif drefi Sir Benfro wedi'u hanfanteisio'n benodol gan y pandemig COVID-19.

Effeithiau Economaidd

- Nododd ymchwil y Sefydliad Astudiaethau Cyllid fod enillwyr uwch wedi'u crynhoi mewn sectorau sydd wedi parhau i fod yn weithredol, ac o fewn sefydliadau nad oedd rheidrwydd arnynt i gau yn ystod cyfnod y cyfyngiadau symud; hefyd, maent wedi bod yn fwy tebygol o allu gweithio gartref. Mewn cyferbyniad, mae enillwyr is yn fwy tebygol o fod wedi'u rhoi ar ffyrlo, eu rhoi ar lai o oriau a/neu fod mewn galwedigaethau lle mae mwy o risg o ddod i gysylltiad â'r feirws. Hefyd, mae enillwyr is yn fwy tebygol o fod â lefelau is o gynilion a lefelau uwch o ddyled, yn fwy dibynnol ar drafnidiaeth gyhoeddus ac yn byw mewn tai o ansawdd gwaeth gyda llai o fynediad i erddi preifat ac yn fwy dibynnol ar fannau cyhoeddus.

Cyn dechrau'r pandemig COVID-19 (ffigyrau Gwefan StatsCymru, y flwyddyn hyd at 31/12/19) roedd gan Sir Benfro lefel lawer uwch na lefelau cyfartalog cenedlaethol Cymru o bobl mewn hunangyflogaeth (21.4% yn erbyn y cyfartaledd cenedlaethol o 14.4%) a lefel uwch na lefel gyfartalog genedlaethol Cymru o bobl mewn cyflogaeth ran-amser (33.2% yn erbyn y cyfartaledd cenedlaethol o 27.5%). Mae hyn, ynghyd â dibyniaeth ar ddiwydiant twristiaeth tymhorol iawn, a llacio cymharol araf ar y cyfyngiadau symud, wedi gwneud Sir Benfro'n agored dros ben i effeithiau economaidd negyddol y pandemig COVID-19.

Effeithiau Domestig ac Effeithiau ar Fenywod

- Daeth ymchwil y Sefydliad Astudiaethau Cyllid i'r casgliad ei bod yn fwy tebygol bod menywod yn hytrach na dynion wedi profi tarfu ar eu gyrfaedd gan y pandemig COVID-19. Mae hyn yn arbennig o wir yn achos mamau, y tarfwyd ar eu gyrfaedd yn fwy na'r hyn a brofodd tadau neu fenywod yn gyffredinol. Yn ogystal, mae menywod ifanc yn llawer mwy tebygol o fod yn gweithio mewn sefydliadau a orfodwyd i gau yn ystod cyfnod y cyfyngiadau symud. Mae dirywiad mewn iechyd meddwl wedi effeithio fwyaf ar bobl ifanc, gyda menywod ifanc wedi'u heffeithio'n arbennig.
- Er nad oedd hynny'n rhan o ymchwil y Sefydliad Astudiaethau Cyllid, bu ymchwydd mewn adroddiadau o drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol yn ystod cyfnod y cyfyngiadau symud yn y DU.

Tai

- Mae ymchwiliadau i'r effeithiau ar y farchnad dai ac ar ddigartrefedd ar gam cynnar iawn ar hyn o bryd. Mae Pwyllgor Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol Llywodraeth y DU wedi lansio ymchwiliad

i effaith y pandemig COVID-19 ar ddigartrefedd a'r sector rhentu preifat, ac ni adroddwyd ar y canlyniadau hyd yn hyn. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru yn cynnal ei hadolygiad ei hun o effeithiau COVID-19 ar y farchnad dai. Mae'n debygol y bydd rhywfaint o amser cyn y gellir asesu effeithiau'r pandemig COVID-19 ar ddarpariaeth tai yn Sir Benfro.

Aflonyddwch Sifil

Ar 25 Mai 2020, cafodd George Floyd, dyn du 46 mlwydd oed, ei ladd ar ôl cael ei arestio ym Minneapolis, Minnesota, yn America. Sbardunodd ei farwolaeth brotestiadau ynghylch hawliau sifil pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol. Yn y DU, arweiniodd protestiadau at dynnu cerflun o Edward Colston ym Mryste. Arweiniodd hyn, yn ei dro, at adolygiad o briodoldeb cofebion sy'n gysylltiedig â ffigyrau cyhoeddus eraill a oedd â chysylltiadau â cham-drin pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig. Rydym wedi cynnwys adolygiad o gerfluniau ac enwau adeiladau yn Sir Benfro yn ein cynllun gweithredu. Hefyd, yn Llundain bu nifer o wrth-brotestiadau gan grwpiau asgell dde eithafol.

Yn Sir Benfro, cynhaliwyd protest heddychlun yn Hwlfordd ddydd Mercher 11 Mehefin. Llifoleuwyd Neuadd y Sir â golau porffor nos Fawrth 10 Mehefin, fel symbol o gefnogaeth dros hawliau pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig (yn unol â mynegiadau tebyg gan awdurdodau lleol mewn mannau eraill ledled y DU), ac ysgogwyd trafodaethau hir yn y cyfryngau lleol ac ar dudalennau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor ei hun.

Mae'r cyfnod hwn o aflonyddwch sifil, ynghyd â'r dystiolaeth bod effeithiau iechyd y pandemig COVID-19 wedi disgyn yn anghymesur ar bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig, wedi rhoi proffil uwch i fywydau pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yn y DU, a allai o bosibl arwain at rai diwygiadau cymdeithasol.

EIN CYNLLUN GWEITHREDU 2020 – 24

Mae'r Cynllun Gweithredu hwn yn amlinellu sut y byddwn yn mynd i'r afael â'r anghydraddoldebau a nodir yn Atodiad 1 Tystiolaeth Ategol wrth gyflawni ein Hamcanion Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2020 – 24

1.LLYWODRAETHU A'R DYLETSSWYDDAU ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL

Cam Gweithredu	Gan bwy	Tystiolaeth	Erbyn
<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn sefydlu Grŵp Cynllunio Camau Gweithredu Cyngor Sir Penfro i oruchwylio gweithredu a monitro ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 	Steven Richards Downes	<ul style="list-style-type: none"> Cylch gorchwyl ac aelodaeth Amserlen cyfarfodydd Fframwaith monitro 	Rhagfyr 2020
<ul style="list-style-type: none"> Datblygu ystod o raglenni hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth i'w darparu, fel rhan o broses sefydlu Aelodau Etholedig ac yn ystod gweddill cyfnod swydd yr aelodau Ychwanegu cwestiynau ar gynhwysiant at ddadansoddiad o anghenion dysgu Aelodau Etholedig a'r broses adolygu datblygiad perfformiad flynyddol 	Claire Incledon	<ul style="list-style-type: none"> Hyfforddiant wedi'i ddatblygu, ei hyrwyddo a'i ddarparu Hyfforddiant wedi'i werthuso 	Rhagfyr 2021
<p>Ein nod yw gwella'r effaith y mae penderfyniadau strategol yn ei chael ar bobl sy'n byw mewn tldi ac amddifadedd yn Sir Benfro trwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Adolygu ein Canllawiau a'n Thempled Asesu Effeithiau Integredig presennol er mwyn cynnwys y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol, a ddaw i rym o fis Mawrth 2021 Darparu hyfforddiant i aelodau a gweithwyr perthnasol ar ddefnyddio'r Canllawiau Asesu Effeithiau Integredig diwygiedig 	<p>Dan Shaw / Sarah Worby</p> <p>Dan Shaw / Sarah Worby</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cael Canllawiau a Thempled Asesu Effeithiau Integredig diwygiedig ar waith Hyfforddiant wedi'i Ddatblygu Hyfforddiant wedi'i Hyrwyddo Hyfforddiant wedi'i Weithredu 	<p>Mawrth 2021</p> <p>Ebrill 2021</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Byddwn yn ymgymryd â gwaith ymchwil er mwyn: <ul style="list-style-type: none"> - cael dealltwriaeth well o'r rhwystrau sy'n atal menywod ac unigolion duon a lleiafrifoedd ethnig rhag sefyll fel ymgeiswyr yn etholiadau'r Cyngor lleol, cael eu hethol yn Gynghorwyr ac ymgymryd â swyddi Cadeirio Pwyllgorau a swyddi Cabinet - datblygu cynllun gweithredu y cytunir arno i helpu i fynd i'r afael â rhwystrau canfyddedig 	<p>Claire Incledon</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gwaith ymchwil wedi'i wneud ▪ Cynllun gweithredu wedi'i ddatblygu ▪ Cynllun gweithredu wedi'i roi ar waith 	<p>Mai 2022</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Byddwn yn cynnal adolygiad, ac yn cymryd unrhyw gamau priodol, mewn perthynas â cherfluniau ac enwau adeiladau yn Sir Benfro er mwyn nodi unrhyw rai sy'n gysylltiedig â cham-drin pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig 	<p>Dan Shaw</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cwblhau'r archwiliad 	<p>Ebrill 2021</p>

CYFLOGAETH – PA GAMAU BYDDWN NI'N EU CYMRYD?

Cam Gweithredu	Gan bwy?	Tystiolaeth	Erbyn?
<p>Yn unol â Rheoliadau'r Ddeddf Cydraddoldeb (Gwybodaeth am y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau) 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Byddwn yn parhau i adrodd yn flynyddol ar y bwlch cyflog rhwng y rhywiau o fewn ein sefydliad 	<p>Systemau AD / Cathy Evans</p>	<p>Cyhoeddi ffigyrau yn flynyddol (<i>cyhoeddwyd ddiwethaf 31/03/19 – noder, nid oes rhaid i gyflogwyr adrodd ar eu data ar gyfer 2019-20 oherwydd y coronafeirws</i>)</p>	<p>Yn flynyddol o fis Mawrth 2021</p>
<p>Yn unol â dyletswyddau penodol i Gymru Llywodraeth Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn parhau i gyhoeddi gwybodaeth am fonitro cyflogaeth (fel ar 31/03) yn flynyddol 	<p>Dan Shaw / Cathy Evans</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adroddiad blynyddol i'r Cabinet (cyhoeddwyd yr adroddiad diwethaf ym mis Rhagfyr 2019) 	<p>Yn flynyddol o fis Rhagfyr 2020</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Byddwn yn adolygu ein gweithdrefnau a'n harferion recriwtio, gan gynnwys cadernid hyfforddiant recriwtio, er mwyn lefelu'r cae chwarae ar gyfer yr holl nodweddion gwarchoddedig, i sicrhau bod ein cymuned yn cael ei hadlewyrchu yn ein gweithlu, ac amrywio ein hymgyrchoedd er mwyn chwalu gwahanu galwedigaethol. 	Adnoddau Dynol / Cath Evans	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yr adolygiad wedi'i gwblhau ▪ Argymhellion wedi'u cytuno ▪ Argymhellion wedi'u gweithredu 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Byddwn yn cynnig cymorth wrth wneud cais am swyddi gwag trwy ein gwasanaeth Cyflogadwyedd Sir Benfro i bobl ag anabledd neu bobl o grwpiau gwarchoddedig eraill sy'n teimlo eu bod o dan anfantais wrth ymgeisio am swyddi 	Karen Davies	Cymorth wedi'i weithredu	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bydd ein harolygon Dysgu a Datblygiad ar gyfer staff yn cynnwys cwestiynau yn ymwneud â chydaddoldeb ac amrywiaeth, a bydd hyn yn mesur canfyddiadau gweithwyr ynghylch cynhwysiant, yn ogystal â gwerthuso arferion rheoli pobl a galluogrwydd rheolwyr llinell, ac amlygu meysydd i'w gwella. ▪ Byddwn yn parhau i ddatblygu ystod o becynnau hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth ar gyfer yr holl weithwyr ▪ Bydd ein rhaglenni sefydlu a'n rhaglenni Datblygu Arweinyddiaeth a Rheolaeth yn hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant 	Victoria Hall	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Data o arolygon yn llywio darpariaeth hyfforddiant ▪ Hyfforddiant wedi'i ddatblygu, derbyn adnoddau, ei hyrwyddo a'i ddarparu ▪ Hyfforddiant wedi'i werthuso 	Rhagfyr 2021
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fel rhan o'n cynllun achredu Arweinydd Hyderus o ran Anabledd, byddwn yn sicrhau bod yr holl staff â mynediad i gymorth a hyfforddiant i gefnogi pobl ag anabledd yn y gweithle. 	Karen Davies	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adolygu camau gweithredu a diweddarau hyfforddiant / cynllun cymorth ▪ Hyfforddiant / cynllun cymorth wedi'u gweithredu 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er mwyn helpu i fynd i'r afael â'r bwlch cyflog a nodir mewn perthynas â'r nodweddion gwarchoddedig o fewn ein gweithlu, byddwn yn: 	Cathy Evans		Ar waith /

<ul style="list-style-type: none"> - parhau i gefnogi arferion gweithio hyblyg ar draws yr awdurdod - sicrhau recriwtio, hyfforddi a mentora staff uwch sy'n gytbwys o ran rhyw ar gyfer ein harweinwyr benywaidd yn y dyfodol er mwyn cefnogi cynrychiolaeth menywod ar lefel Prif Swyddog - parhau i hyrwyddo cynlluniau sy'n cefnogi darpariaeth gofal plant ar gyfer rhieni sy'n gweithio 	<p>Pennaeth Adnoddau Dynol</p> <p>Hayli Gibson</p>	<p>Polisi Gweithio Hyblyg / Polisi Gweithio Gartref</p> <p>Nifer y teuluoedd yn Sir Benfro sy'n cael mynediad i'r cynnig o 30 awr o ofal plant am ddim (<i>Ilinell sylfaen Mis Mawrth 2020 – 700</i>)</p>	<p>Adolygu</p> <p>Yn flynyddol</p>
<p>▪ Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi – cytunwyd ar weithredu'r cynllun gweithredu ym mis Ebrill 2018, a'i adolygu</p>	<p>Paul Ashley-Jones</p>	<p>▪ Adolygiad o'r cynllun gweithredu a gytunwyd ym mis Ebrill 2018 i fynd gerbron y Cabinet cyn mis Ebrill 2021</p>	<p>Cyflwyno adroddiad yr adolygiad i'r Cabinet erbyn Ebrill 2021</p>
<p>▪ Byddwn yn adolygu ein gweithdrefnau ac arferion presennol mewn perthynas â'r 'economi gig' a'r defnydd o gontractau cyflogaeth achlysurol, ac yn cydymffurfio â'r ymrwymadau y cytunwyd arnynt yn 'Defnydd Derbyniol o Drefniadau Oriau Heb eu Gwarantu' gan Gyngor Partneriaeth y Gweithlu</p>	<p>Cathy Evans</p>	<p>▪ Gweithredwyd</p>	<p>Mawrth 2024</p>
<p>▪ Gweithredu strategaeth ar gyfer cynyddu nifer y gweithwyr rhwng 16 a 24 mlwydd oed trwy wneud y mwyaf o gyfleoedd i weithwyr ymgymryd â phrentisiaethau, fel ffordd o ddatblygu gweithwyr presennol ac fel ffordd o'u cynefino</p>	<p>Cathy Evans</p>	<p>Mae ein Polisi Prentisiaethau yn ein hymrwymo i weithio gyda Ffederasiwn Hyfforddiant Cenedlaethol Cymru i osod prentisiaethau wrth wraidd cynllunio'r</p>	<p>Mawrth 2024</p>

		gweithlu a chynllunio ar gyfer olyniaeth	
▪ Monitro'r nifer sy'n cymryd prentisiaethau o fewn yr awdurdod yn ôl oedran, anabledd a lleiafrif ethnig	Cathy Evans	Cael mecanwaith ar gyfer monitro'r nifer sy'n cymryd prentisiaethau o fewn yr awdurdod yn ôl oedran, anabledd a lleiafrif ethnig <ul style="list-style-type: none"> - wedi'i ddatblygu - wedi'i weithredu - adroddiad ar ffigyrau 	Adrodd ar ffigyrau yn flynyddol o fis Mawrth 2021
▪ Gweithredu prosiect Mynd i'r Afael â Thlodi Sir Benfro i wella lles economaidd pobl sy'n profi tlodi mewn gwaith	Karen Davies	▪ Lansio'r prosiect ym mis Gorffennaf 2020 ▪ Darparu gwasanaeth o fis Gorffennaf 2020	Mawrth 2024
▪ Ymestyn y cyrhaeddiad a chynyddu'r cymorth cyflogadwyedd a gynigir trwy Raglenni Cyflogadwyedd Cymunedol Llywodraeth Cymru (Cymunedau am Waith mewn Clystyrau Cymunedau yn Gyntaf ((10% o'r wardiau mwyaf difreintiedig Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru)) a Chymunedau am Waith a Mwy) i wella lles economaidd dinasyddion sy'n profi tlodi mewn gwaith neu am eu bod yn ddi-waith	Amanda Boyce	▪ Mwy o gefnogaeth gan Tachwedd 2020	Flynyddol
▪ Cyflwyno Cynllun Kickstart Llywodraeth y DU i greu lleoliadau gwaith â thâl dros gyfnod o 26 wythnos i bobl ifanc 16-24 oed er mwyn gwella lles economaidd pobl ifanc sydd mewn perygl o ddiweithdra tymor hir	Amanda Boyce	▪ Mwy o gefnogaeth gan Awst 2020	Flynyddol

ADDYSG – PA GAMAU BYDDWN NI'N EU CYMRYD?

Cam Gweithredu	Gan bwy?	Tystiolaeth	Erbyn?
Darparu cefnogaeth fel bod pob plentyn a pherson ifanc yn gwneud y mwyaf o'u potensial, gan leihau anghydraddoldeb.	Steven Richards Downes	Sut fydd llwyddiant yn edrych? Mae pob dysgwr yn gallu cyflawni eu potensial llawn	Mawrth 2024

		Mae pob plentyn a pherson ifanc yn teimlo'n falch o'u hunaniaeth ac yn gallu cymryd rhan lawn ym mywyd yr ysgol.	
Lleihau bylchau mewn cyrhaeddiad addysgol	Steven Richards Downes	Mae'r bylchau rhwng y rhywiau ym mhob dangosydd yn cael eu lleihau i'r lleiafswm. Mae'r bylchau yn achos plant sy'n byw mewn tloedi yn cael eu lleihau'n sylweddol.	Medi 2023
Lleihau gwaharddiadau a mynd i'r afael ag unrhyw broblemau cydraddoldeb sy'n seiliedig ar nodweddion gwarchoddedig	James White	Caiff gwaharddiadau eu lleihau i'r isafswm	Gorffennaf 2022
Adolygu data presenoldeb ar sail nodweddion gwarchoddedig	James White	Mae cyfraddau presenoldeb ymhlith disgyblion sydd â nodweddion gwarchoddedig yn cyfateb i'r cyfartaleddau cenedlaethol	Gorffennaf 2020
Adolygu'r defnydd o ddata ar Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) i sicrhau bod grwpiau gwarchoddedig sy'n agored i niwed yn gallu gwneud cynnydd da	James White	Defnyddir data ADY yn effeithiol ac mae dysgwyr sy'n agored i niwed yn gwneud cynnydd da	Medi 2023
Darparu proses fonitro cydraddoldeb Awdurdod Lleol y cytunwyd arni a ddefnyddir yn rheolaidd i gasglu ac adrodd yn gyson ar gynnydd grwpiau sy'n agored i niwed a grwpiau gwarchoddedig	Lisa Jenkins	Mae'r fformat y cytunwyd arno o fewn y gyfarwyddiaeth ar gyfer monitro cydraddoldeb yn cael ei ddefnyddio'n gyson	Gorffennaf 2021
Monitro effaith y Grant Datblygu Disgyblion a'r Grant Datblygu Disgyblion – Mynediad, o ran lleihau effaith tloedi ar grwpiau gwarchoddedig	Rob Hillier	Mae'r Grant Datblygu Disgyblion a'r Grant Datblygu Disgyblion - Mynediad yn	Gorffennaf 2021

		cael effaith gadarnhaol ar grwpiau gwarchoddedig	
Gyda phobl ifanc 16-18 oed sydd fwyaf difreintiedig o ganlyniad i gyflawniad addysgol isel, sgiliau isel neu rwystrau eraill, anelir at gynyddu'r ddarpariaeth o swyddi dan hyfforddiant er mwyn mynd i'r afael ag anghydraddoldeb mewn mynediad i ddysgu, hyfforddiant a chyflogaeth bellach sy'n gysylltiedig â gwaith	Amanda Boyce	Cyflawni'n dechrau Tachwedd 2020	Mehefin 2020

MYNEDIAD I FYWYD A GWASANAETHAU CYMUNEDOL – PA GAMAU BYDDWN NI'N EU CYMRYD?

Cam Gweithredu	Gan bwy?	Tystiolaeth	Erbyn?
▪ Cefnogi'r broses barhaus o gyflwyno'r cynllun band eang cyflym iawn yn Sir Benfro, sydd â'r nod o wella cysylltedd digidol ar gyfer cartrefi a busnesau yn y sir	Lee McSparron	Gwella cysylltedd o'r sefyllfa bresennol lle mae llai na 6% o adeiladau yn Sir Benfro â mynediad i fand eang ar gyflymder o 300Mbps (sef band eang cyflym iawn) ac mae 2.5% â chyflymder o lai na 2Mbps	Cwblhau'r prosiect peilot erbyn 31/03/21, gydag estyniad posibl y tu hwnt i hynny
▪ Cefnogi'r broses barhaus o gyflwyno mentrau cynhwysiant digidol, fel rhan o Strategaeth Newid Sianeli Gwasanaethau i Gwsmeriaid, sy'n darparu cymorth i bobl sy'n llai hyderus wrth ddefnyddio technoleg ddigidol	Paul Ashley-Jones	Cynnydd yn nifer y cwsmeriaid sy'n hyderus wrth ymgymryd â thrafodion digidol	Cwblhau strategaeth Newid Sianeli Gwasanaethau i Gwsmeriaid (Mawrth 2022)
▪ Cynnal ein hymrwymiad i ddarparu canolfan gyswllt cwsmeriaid ar y ffôn a'r cyfle i gwsmeriaid dalu rhent tai a'r Dreth Gyngor mewn Swyddfeydd Post. Monitro ac adolygu darpariaeth y Ganolfan Gwasanaethau i Gwsmeriaid yn Hwlfordd	Paul Ashley-Jones	Parhau i ddarparu gwasanaethau	Cwblhau strategaeth Newid Sianeli Gwasanaethau i Gwsmeriaid (Mawrth 2022)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi gwaith tuag at ddatblygu system apwyntiadau (ym mhob achos ac eithrio ble mae angen statudol aciwt), i'n helpu i wella gwasanaethau i bobl ag anghenion cyfathrebu ychwanegol 	Lee McSparron	<ul style="list-style-type: none"> ▪ System apwyntiadau wedi'i datblygu ▪ System apwyntiadau wedi'i gweithredu ▪ System apwyntiadau wedi'i chyhoeddi 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi ymdrechion i wneud trafndiaeth gyhoeddus leol a thrafnidiaeth gymunedol leol yn fwy hygyrch 	Owen Roberts	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hygyrchedd gwell mewn safleoedd bysiau ▪ Cynnydd yn nifer y cerbydau sy'n darparu gwybodaeth ddigidol a chlywedol am y stop nesaf ▪ Hyrwyddo mynediad i amserlenni Haws eu Darllen a'r defnydd o'r rhain ▪ Parhau i ddarparu hyfforddiant i weithredwyr cerbydau a theithwyr 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi gweithrediad Strategaeth Toiledau Cyhoeddus Lleol Sir Benfro 	Katie Daly	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sicrhau dyfodol darpariaeth toiledau cyhoeddus ▪ Gwella hygyrchedd 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi'r datblygiad parhaus o ddulliau mwy ataliol mewn gwasanaethau cymdeithasol oedolion a phlant - nodi modelau newydd o gymorth ataliol trwy adeiladu ar lwyddiant y canolbwynt cymunedol a sefydlwyd i gynorthwyo pobl yn ystod y cyfnod COVID - cefnogi'r ystod eang o grwpiau cymunedol a sefydlwyd yn ystod y cyfnod COVID i sicrhau bod pobl yn gallu cael mynediad i gymorth cymunedol o ansawdd fel rhan o wasanaethau ataliol 	Tracy Amos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nifer y galwadau i'r Ganolfan Gyswilt yn gofyn am wybodaeth ac asesiadau gan y gwasanaethau cymdeithasol ▪ Nifer yr atgyfeiriadau i weithwyr cymorth cymunedol ▪ Nifer y grwpiau cymunedol sydd wedi'u cofrestru gyda Chymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Benfro 	Yn flynyddol (Adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol) – Mawrth 2022

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nodi modelau newydd o gymorth ataliol trwy adeiladu ar lwyddiant y canolbwynt cymunedol a sefydlwyd i gynorthwyo pobl yn ystod y cyfnod COVID-19 	Tracy Amos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modelau newydd wedi'u datblygu ▪ Modelau newydd wedi'u treialu ▪ Modelau newydd wedi'u gweithredu 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gweithio tuag at gyflawni Safon Aur Datblygu insport 	Ben Field	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ymgymryd â'r camau gweithredu angenrheidiol ar gyfer cyflawni Safon Aur insport 	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dull targedig o ddatblygu chwaraeon gyda'r nod o ymgysylltu â disgyblion a grwpiau oedran ysgol uwchradd sy'n agored i niwed (h.y. dysgwyr sy'n gymwys am brydau ysgol am ddim, ADY, disgyblion pryderus a ffobig, ac ati) 	Ben Field	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cynnydd mewn cyfraddau cyfranogiad mewn chwaraeon a gweithgarwch corfforol 	Parhaus
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rhaglen datblygu gweithlu Datblygu Chwaraeon, gan dargedu uwchsgilio staff ysgolion a staff hamdden, rhieni, gwirfoddolwyr cymunedol a disgyblion, h.y. Hyfforddiant Cynhwysiant Anabledd a mini Hyfforddiant Cynhwysiant Anabledd 	Ben Field	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cynyddu nifer y bobl sydd wedi'u hyfforddi 	Parhaus

TAI – PA GAMAU BYDDWN NI'N EU CYMRYD?

Cam Gweithredu	Gan bwy?	Tystiolaeth	Erbyn?
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi gwaith, sy'n cael ei gynnal fel rhan o Gynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai 2020-50, i gynyddu argaeledd tai fforddiadwy sy'n briodol i anghenion lleol 	Gaynor Toft	Cynnydd yn argaeledd tai fforddiadwy sy'n briodol i anghenion lleol (yr amcangyfrif ym mis Mawrth 2020 oedd 390 erbyn 2025)	Mawrth 2024
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi gwaith parhaus i addasu darpariaeth tai i fodloni anghenion pobl hŷn yn well, yn ogystal â phobl ag anableddau dysgu a'r sawl sydd wedi gadael gofal 	Gaynor Toft	Cynnydd yn y cyflenwad tai sy'n bodloni anghenion pobl sydd angen cefnogaeth i fyw'n annibynnol yn y gymuned.	Mawrth 2024

▪ Cefnogi gwaith pellach i nodi anghenion o ran tai cymdeithasol ar gyfer pobl sydd â nodweddion gwarchoddedig	Andrew Davies-Wrigley	Data wedi'u casglu ar anghenion o ran tai cymdeithasol ar gyfer pobl sydd â nodweddion gwarchoddedig	Mawrth 2024
▪ Parhau i weithio i atal digartrefedd trwy weithredu ein Cynllun Gweithredu Strategol ar gyfer Digartrefedd a datblygu dull holistaidd o leihau digartrefedd ymhlith pobl ifanc yn Sir Benfro.	Gaynor Toft		Cwblhau Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Ddigartrefedd (Mawrth 2023)
▪ Cefnogi camau i wella ymhellach nifer y diwrnodau calendr ar gyfartaledd a gymerir i ddarparu Grant Cyfleusterau i'r Anabl	Andrew Davies-Wrigley	Cynllun Gweithredu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl mis Mehefin 2018 wedi'i gwblhau	Cynlluniwyd yn wreiddiol ar gyfer mis Mawrth 2020 (ond mae'n debygol y bydd oedi)
▪ Cefnogi anghenion llety'r gymuned Sipsiwn a Theithwyr yn unol ag argymhellion yn y Cynllun Datblygu Lleol diwygiedig (CDLI 2021-2033) – <i>yn amodol ar gymeradwyaeth gan Weinidogion Cymru</i>	Andrew Davies-Wrigley	Anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr wedi'u bodloni yn unol ag argymhellion yn y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI2)	Cynnydd erbyn cwblhau'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ym mis Mawrth 2024
▪ Cefnogi darpariaeth Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Cyfranogiad Tenantiaid 2020 – 23, sydd â'r nod o hyrwyddo mwy o ymgysylltiad ymhlith pobl 50 mlwydd oed ac iau, yn enwedig tenantiaid iau; tenantiaid o gefndiroedd lleiafrifol ethnig; tenantiaid ag anableddau a thenantiaid â chyfrifoldebau gofalu	Rachel Knight	Camau gweithredu wedi'u cyflawni a'r canlyniadau wedi'u monitro, yn unol â Chynllun Gweithredu'r Strategaeth Cyfranogiad Tenantiaid	2023

CYDLYNIANT CYMDEITHASOL – PA GAMAU BYDDWN NI'N EU CYMRYD?

Cam Gweithredu	Gan bwy?	Tystiolaeth	Erbyn?
----------------	----------	-------------	--------

<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn parhau i godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb ac annog adrodd ar bob achos 	Kay Howells	<p>Y tudalennau gwe perthnasol ar www.sir-benfro.gov.uk/ wedi'u diweddarau</p> <p>Cynnydd yn nifer y digwyddiadau yr adroddir arnynt</p> <p>Hyrwyddo gwybodaeth am sefydliadau sy'n cefnogi dioddefwyr troseddau casineb</p> <p>Parhau i hyfforddi ein staff ar godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb</p>	<p>2021</p> <p>2024</p> <p>2021</p> <p>2021</p>
<ul style="list-style-type: none"> Gan weithio gyda rhanbarthau eraill, partneriaid neu Lywodraeth Cymru fel y bo'n briodol, byddwn yn datblygu neu'n cefnogi ymgyrchoedd o amgylch digwyddiadau calendr allweddol i herio mythau a chamsyniadau, hyrwyddo negeseuon cadarnhaol, dathlu amrywiaeth a hyrwyddo ymdeimlad o berthyn. 	Kay Howells	Bydd y Cyngor yn cyhoeddi calendr o ddigwyddiadau diwylliannol ac ymgyrchoedd a hyrwyddo'r rhain ymhlith gweithwyr, trigolion ac ymwelwyr	2024
<ul style="list-style-type: none"> Byddwn yn hyrwyddo ymateb cynhwysol i COVID-19 o fewn yr awdurdod lleol ac yn ein cymunedau mwyaf agored i niwed 	Sinead Henehan	<p>Asesiad Effaith Integredig wedi'i gynnal</p> <p>Ymchwil cymunedol wedi'i gynnal</p> <p>Nifer cynyddol o grwpiau sy'n agored i niwed / cymunedau lleiafrifol yn cael mynediad i wasanaethau</p>	<p>2021</p> <p>2020</p>

<p>▪ Byddwn yn codi ymwybyddiaeth, ymhlith staff a chwsmeriaid priodol, ynghylch effeithiau posibl BREXIT ar hawliau pobl i gael mynediad i'n gwasanaethau, gan gynnwys hyrwyddo'r Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE (i ddinasyddion yr UE yn gyffredinol, a gweithwyr a chwsmeriaid sy'n agored i niwed)</p>	<p>Kay Howells</p>	<p>Cynnydd yn nifer y staff sydd wedi'u hyfforddi i hyrwyddo'r Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE</p> <p>Cynnydd yn nifer yr ysgolion sy'n hyrwyddo'r Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE ymhlith rhieni</p> <p>Cynnydd yn nifer y negeseuon yn y cyfryngau yn hyrwyddo'r Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE</p> <p>Cynnydd yn nifer Dinasyddion yr UE sy'n gwneud cais ar gyfer y cynllun</p>	<p>2021</p>
<p>▪ Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid i godi ymwybyddiaeth ynghylch Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol, a rhoi ymyriadau a chefnogaeth effeithiol ac amserol ar waith</p>	<p>TBC</p>	<p>Y tudalennau gwe perthnasol ar www.sir-benfro.gov.uk/ wedi'u diweddarau</p> <p>Hyrwyddo gwybodaeth am sefydliadau sy'n cefnogi dioddefwyr trais neu gam-drin domestig</p> <p>Amlygu ymgyrchoedd ar draws cyfryngau cymdeithasol sy'n cynnig</p>	<p>2020</p> <p>2020</p> <p>2020</p>

		<p>cymorth i ddioddefwyr trais neu gam-drin domestig</p> <p>Cynnydd yn nifer y digwyddiadau yr adroddir arnynt</p> <p>Parhau i hyfforddi ein staff ar godi ymwybyddiaeth o drais domestig</p>	<p>2021</p> <p>2020</p>
<p>▪ Byddwn yn cynyddu ein dealltwriaeth o ganfyddiadau pobl ynghylch diogelwch o fewn eu cymuned</p>	Sinead Henehan	<p>Ymgynghoriad ar ddiogelwch cymunedol wedi'i gwblhau</p> <p>Cynllun gweithredu ar waith</p>	<p>2021</p> <p>2022</p>